

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 16869
Tarih : 15.02.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 15/02/2022 16:59
Sayı: E-120.10-
0967323

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de iş cinayetleri sistematik bir şekilde devam etmektedir ve her yıl en az iki bin kişinin bu cinayetler kapsamında yaşamını yitirdiği çeşitli raporlarla da ifade edilmektedir. İşçi sağlığı ve güvenliğine yönelik hizmetlerin evrensel kapsama alınmasının sağlanması ve bu konudaki taahhütlerin yerine getirilmesi, yaşanan iş cinayetlerinin ve meslek hastalıkları sonucu ölümlerin tespit edilmesi, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın yaşanan iş cinayetlerinde, iş kazalarında ve meslek hastalıklarında görev ve hizmet kusurunun bulunup bulunmadığının araştırılması; iş kazaları ve meslek hastalığı sonucu yaşanan tüm iş cinayetlerinde cezasızlık politikasının sonlandırılması; yaşanabilecek iş cinayetleri, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesi için acil önlem alınmasına amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) uzmanlar komitesinin 2021 yılı raporunda yer alan Türkiye'nin işçi haklarının kullanımında dünyanın en kötü 10 ülkesinden birisi olduğu Türkiye'de basit önlemlerle engellenebilecek iş cinayetlerinin de önüne geçilememektedir.

Ölümlerin kader ya da kaza olarak anıldığı; ihmal, denetimsizlik ve cezasızlık politikasından güç alan patronların işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini sadece bir maliyet unsuru olarak görmesi ve yaşam hakkının kutsallığını pervasızca çiğnemesi ile daha fazla kâr elde etme hırsı sonucu Türkiye ölümlü iş kazalarında Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada yer almaktadır.

Nitekim, Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği konusundaki vahim tablo İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin yayınladığı 2021 yılı İş Cinayetleri Raporu'nda bir kez daha görülmüştür. İSİG Meclisi Raporu'na göre; 2021 yılında en az 2170 işçinin yaşamını yitirdiği açıklanmıştır. Rapora göre; 2021 yılında her 4 saatte 1 emekçinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirdiği, yaşamını yitiren işçilerden 21'inin 14 yaş ve altı olmak üzere 62'sinin çocuk ve en az 143'ünün 65 yaş ve üstü, 94'ünün ise mülteci/göçmen işçi işçiler olduğu belirtilmektedir. Meslek hastalıkları sonucu yaşanan ölümleri de kattığımızda Türkiye'de büyük bir işçi kıyımı yaşandığı gözler önüne serilecektir.

İş kazalarının toplu katliam boyutuna ulaşmasının nedeni, 20 yıllık AKP iktidarının neoliberal politikaları ile işçi ve emekçileri korunaksız ve savunmasız bırakması ekonomik ve sosyal diğer politikalarında olduğu gibi, İş Güvenliği alanında da sermaye birikimini merkeze alarak sermayeden yana düzenlemeler gerçekleştirmesinin sonucudur. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden kaynaklı işsizlik ve nihayetinde işverenin sorumluluktan bir şekilde kurtulacağına olan inanç, iş güvencesinin azalması, esnek çalışma biçimleri, sosyal güvenlik ve güvenceden yoksun kayıt dışı işçilik, denetimsizlik, sağlıksız ve güvencesiz çalışma ortamları, sendikal baskılarla uygulamaya konulmak istenen sendikasılaştırma, ölümlerin kader ya da kaza olarak anılması Türkiye'de iş kazalarının ve iş cinayetlerinin nedenlerini de detaylı bir şekilde açıklamaktadır.

Yaşanan en yakın daha öncesinde Hadımköy'de yaşandığı şekilde 11.02.2022 tarihinde İstanbul'un Güngören ilçesinde bir tekstil atölyesinde çıkan yangında 4'ü mülteci olmak üzere 5 kişinin yaşamını yitirmesidir. Vahim olan ise 4 mülteci işçinin kaçak çalıştırıldığı ve tuvalete kilitlendikleri iddialarıdır. Yaşanan bu iş cinayetinin arkasından kayıtsız işçi çalıştırma, mülteci sömürüsü, tedbirsizlik ve insanların kaçışını sağlayacak bir güvenliğin alınmaması yatmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) birlikte açıkladıkları "İşle Bağlantılı Hastalık ve Yaralanmalar" Küresel İzleme Raporu "Hiç kimse

yaptığı işten hastalanmamalı ve yaşamını yitirmemelidir.” cümlesi ile başlarken Filadelfiya Bildirgesi emeğin bir ticari mal olmadığını belirtmiştir.

Bu bağlamda; ucuz, güvencesiz, esnek emek rejimine dayalı sistemin sorgulanarak işçi sağlığı ve güvenliğine yönelik hizmetlerin evrensel kapsama alınmasının sağlanması ve bu konudaki taahhütlerin yerine getirilmesi, çalışanların yasalara, uluslararası sözleşme ve mevzuatlara uygun ve sağlıklı güvenli, insani çalışma koşullarına kavuşturulması için acil önlem alınması, iş kazaları ve meslek hastalığı sonucu yaşanan tüm iş cinayetlerinde cezasızlık politikasının sonlandırılması; mevzuatın çalışanlardan yana düzenlenmesi, kadın ve LGBTİ+ çalışanların özgün işçi sağlığı iş güvenliği sorunlarına ve çözüm perspektifine literatürde, mevzuatta ve uygulamada yer açılması, işçilerin taleplerinin dinlenmesi, karar süreçlerine katılımlarının önünün açılması, iş yerlerinde İSİG Kurullarının neden işletilemediğinin araştırılması; iş cinayetlerinin, iş kazalarının, meslek hastalıklarının istatistiklerinin tutulması ve kamuoyu ile paylaşılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

GEREKCE

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) uzmanlar komitesinin 2021 yılı raporunda yer alan Türkiye'nin işçi haklarının kullanımında dünyanın en kötü 10 ülkesinden birisi olduğu Türkiye'de basit önlemlerle engellenebilecek iş cinayetlerinin de önüne geçilememektedir. Ölümün kader ya da kaza olarak anıldığı; ihmal, denetimsizlik ve cezasızlık politikasından güç alan patronların işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini sadece bir maliyet unsuru olarak görmesi ve yaşam hakkının kutsallığını pervasızca çiğnemesi ile daha fazla kâr elde etme hırsı sonucu Türkiye ölümlü iş kazalarında Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada yer almaktadır.

Nitekim, Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği konusundaki vahim tablo İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin yayınladığı 2021 yılı İş Cinayetleri Raporu'nda bir kez daha görülmüştür. İSİG Meclisi Raporu'na göre; 2021 yılında en az 2170 işçinin yaşamını yitirdiği açıklanmıştır. Rapora göre; 2021 yılında her 4 saatte 1 emekçinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirdiği, yaşamını yitiren işçilerden 21'inin 14 yaş ve altı olmak üzere 62'sinin çocuk ve en az 143'ünün 65 yaş ve üstü, 94'ünün ise mülteci/göçmen işçi işçiler olduğu belirtilmektedir. Meslek hastalıkları sonucu yaşanan ölümleri de kattığımızda Türkiye'de büyük bir işçi kıyımı yaşandığı gözler önüne serilecektir.

İş kazalarının toplu katliam boyutuna ulaşmasının nedeni, 20 yıllık AKP iktidarının neoliberal politikaları ile işçi ve emekçileri korunaksız ve savunmasız bırakması ekonomik ve sosyal diğer politikalarında olduğu gibi, İş Güvenliği alanında da sermaye birikimini merkeze alarak sermayeden yana düzenlemeler gerçekleştirmesinin sonucudur. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden kaynaklı işsizlik ve nihayetinde işverenin sorumluluktan bir şekilde kurtulacağına olan inanç, iş güvencesinin azalması, esnek çalışma biçimleri, sosyal güvenlik ve güvenceden yoksun kayıt dışı işçilik, denetimsizlik, sağlıksız ve güvencesiz çalışma ortamları, sendikal baskılarla uygulamaya konulmak istenen sendikasılaştırma, ölümlerin kader ya da kaza olarak anılması Türkiye'de iş kazalarının ve iş cinayetlerinin nedenlerini de detaylı bir şekilde açıklamaktadır.

Yaşanan en yakın daha öncesinde Hadımköy'de yaşandığı şekilde 11.02.2022 tarihinde İstanbul'un Güngören ilçesinde bir tekstil atölyesinde çıkan yangında 4'ü mülteci olmak üzere 5 kişinin yaşamını yitirmesidir. Vahim olan ise 4 mülteci işçinin kaçak çalıştırıldığı ve tuvalete kilitlendikleri iddialarıdır. Yaşanan bu iş cinayetinin arkasından kayıtsız işçi çalıştırma, mülteci sömürüsü, tedbirsizlik ve insanların kaçışını sağlayacak bir güvenliğin alınmaması yatmaktadır.

Türkiye'nin imzaladığı ve 2005 yılında yürürlüğe giren 'İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşmenin 'Ulusal Düzeyde Eylem' bölümünün 11'inci maddesinde yetkili makam ve makamların yerine getirmesi gereken işlemlere dair iş kazaları ile meslek hastalıkları ve diğer sağlığa aykırı durumların iş sırasında veya işle ilgili olarak ortaya çıktığı ve ciddiyet arz ettiği hallerde soruşturma yapılması (d) fıkrasında yer almaktadır. Ancak Türkiye'de birçok iş kazasında gerekli önlemlerin alınmadığı, işçilerin sağlıksız ve güvenliksiz koşullarda çalıştırıldığı görülmeye rağmen sorumlular; ceza mahkemelerinde taksirle adam öldürme yahut taksirle yaralama suçları ile yargılanmakta ve hatta çoğu kez mağdurun şikâyetini uygulanan baskı neticesinde geri alması üzerine haklarında yargılama dahi yapılmamaktadır. Hal böyle olunca meydana gelen iş cinayetlerinin sorumlularının ihmali fiilleri meşruluk kazanmakta, işveren ve işverenle birlikte hareket edenler şirket menfaatini insan yaşamından üstün tutarak gerekli önlemleri almamayı hak bilmektedirler.

Uluslararası sözleşmeler, iş yasası ve mevzuat uyarınca, işverenler her türlü önlemi almakla, iş kazalarını ve iş cinayetlerini önlemekle, devlet de bu önlemlerin alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlüdür. İş kazalarının %98'inin; gerekli tedbirler alındığı takdirde meslek hastalıklarının da %100 önlenilebileceği gerçeğinden hareketle her yıl iş kazalarının ve işçi cinayetlerinin artıyor olmasının iş kazası, kader, işin fitratı gibi kavramlarla açıklanamayacağı açıktır. İş cinayetlerinin ve iş kazalarının iş süreçlerinde alınmayan tedbirler nedeniyle devam etmektedir. COVID ölümleri ve servis kazaları gibi nedenlerle devam eden iş cinayetleri somut tedbirsizlik örnekleridir. Devlet anayasaya, yasalara, uluslararası sözleşmelere uygun çalışma ortamının sağlanması için denetim görevini yapma yükümlülüğünü yerine getirmemekte ve bu cinayetlerden sorumlu olmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) birlikte açıkladıkları "İşle Bağlantılı Hastalık ve Yaralanmalar" Küresel İzleme Raporu "Hiç kimse yaptığı işten hastalanmamalı ve yaşamını yitirmemelidir." cümlesi ile başlarken Filadelfiya Bildirgesi emeğin bir ticari mal olmadığını belirtmiştir.

Bu bağlamda; ucuz, güvencesiz, esnek emek rejimine dayalı sistemin sorgulanarak işçi sağlığı ve güvenliğine yönelik hizmetlerin evrensel kapsama alınmasının sağlanması ve bu konudaki taahhütlerin yerine getirilmesi, çalışanların yasalara, uluslararası sözleşme ve mevzuatlara uygun ve sağlıklı güvenli, insani çalışma koşullarına kavuşturulması için acil önlem alınması, iş kazaları ve meslek hastalığı sonucu yaşanan tüm iş cinayetlerinde cezasızlık politikasının sonlandırılması; mevzuatın çalışanlardan yana düzenlenmesi, kadın ve LGBTİ+ çalışanların özgün işçi sağlığı iş güvenliği sorunlarına ve çözüm perspektifine

literatürde, mevzuatta ve uygulamada yer açılması, işçilerin taleplerinin dinlemesi, karar süreçlerine katılımlarının önünün açılması, iş yerlerinde İSG Kurullarının neden işletilemediğinin araştırılması; iş cinayetlerinin, iş kazalarının, meslek hastalıklarının istatistiklerinin tutulması ve kamuoyu ile paylaşılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Thamr
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Ölülün
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	H. Eksik
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Alıcan Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. Canbaz
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. Kenanoğlu